

İş kazalarıyla meslek hastalıkları ve analık sigortaları hakkındaki Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine, bir maddenin kaldırılmasına ve aynı kanuna bir madde eklenmesine ve 5564 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesine dair Kanun

(Resmî Gazete ile ilânı : 23 . II . 1957 - Sayı : 9543)

No.
6917

Kabul tarihi
18 . II . 1957

MADDE 1. — 4772 sayılı Kanunun 1, 2, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 13, 16, 17, 20, 21, 24, 25, 26, 29, 30, 32, 33, 36, 37, 44, 47, 49, 51, 52, 56, 57, 67, 70, 71, 76 ve 84 ncü maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 1. — 3008 sayılı İş Kanununun tatbik edildiği iş yerlerinde çalışanlardan o kanuna göre sigortalı sayılanlar ile 5953 ve 6379 sayılı Kanunlar şümülüne giren gazeteciler ve gemi adamlarının, iş kazaları, meslek hastalıkları ve analıkları hallerinde yapılacak yardımlar için, iş yerlerinin mezkûr kanunlar şümülüne alındığının ilgili makamlar tarafından iş verene tebliği tarihinden itibaren, bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Bu tebligat Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun tebligata mütaallik hükümleri dairesinde yapılır.

Madde 2. — I - İş kazası, sigortalının aşağıdaki hal ve durumlardan birinde vukubulan ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhça ârızaya uğratan olaydır.

- A) Sigortalının iş yerinde bulunduğu sırada,
- B) İş veren veya vekili tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,
- C) 3008 sayılı İş Kanununun 40 nci maddesine göre günlük iş süresi içinde sayılması gereken zamanlarda,

II - Meslek hastalıkları :

Sigortalının çalıştırıldığı işin mahiyetine göre tekrarlanan bir sebep veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya daimî hastalık veya sakatlık halleridir.

İş Kanununun 55 ve 58 nci maddeleri gereğince tesbit edilmiş olan hastalıklar listesi dışında her hangi bir hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmaması üzerinde çıkabilecek ihtilâflar Yüksek Sağlık Şûrasınca kesin karara bağlanır.

III - Analık :

Sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmıyan karısının gebelik veya doğurma halidir.

Madde 4. — Sigortalıya sağlanan menfaatler :

- A) Sağlık yardımları,
- B) Geçici iş göremezlikte verilecek günlük ödenekler,
- C) Daimî iş göremezlik hallerinde verilecek ödenekler,
- D) Ortopedi tedavisi ve protez araç ve gereçlerinin sağlanması, takılması ve yenilenmesi,

E) Yukardaki (A) ve (D) fıkralarında yazılı yardımlar için sigortalının veya analık halinde sigortalı ile sigortalı erkeğin sigortalı olmıyan karısının başka yere gönderilmesi gerekirse, sigortalı veya sigortalı erkeğin sigortalı olmıyan ka-

rısı ile bunlara sıhhi durumları dolayısıyla bir başkasının refakat etmesi zaruri bulunan ve hekim raporu ile belgelenen hallerde refakat eden kimselere Çalışma Vekâletince tesbit olunacak esaslar dairesinde gidip gelme yol paraları ile zaruri masrafların ödenmesi,

F) İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla bedenî veya ruhi bir ârızaya uğrıyanlardan, yurt içinde tedavisi kabil olmayıp ancak yabancı bir memlekette kısmen veya tamamen tedavisi mümkün olup da meslekinde uğradığı iş göremezlik derecesinin azalabileceği tam teşekküllü resmî bir hastane veya İşçi Sigortaları Kurumu Hastanesi Sağlık Kurulu raporu ile tesbit edilen sigortalıların ve bu raporda lüzum gösterilmesi halinde refakat edecek kimselerin yabancı memleketlere gidip gelme yol paraları ile o yerdeki ikamet ve tedavi masraflarının ödenmesi,

Ancak, sağlık kurullarınca verilecek raporun, ârıza veya hastalığın mütehassısı iki profesör ile İşçi Sigortaları Kurumundan tâyin edilecek bir mütehassıs hekimden teşekkül edecek kurul tarafından tasdik edilmesi şarttır.

G) Cenaze için harcanacak paralar karşılığı,

H) Sigortalının hak sahiplerine bağlanacak gelirler,

I) Analık halinde sigortalı kadına ve sigortalı olmayan karısının analığı halinde sigortalı olan erkeğe yapılacak nakdî yardımlar.

Madde 5. — İş kazalarıyla meslek hastalıkları ve analık sigortalılarının gerektirdiği her türlü yardım ve giderleri karşılamak üzere İşçi Sigortaları Kurumunca bu kanun hükümlerine göre primler alınır.

Bu primleri vermekle yalnız iş veren ödevlidir.

Alınacak primlerin hesabında sigortalılara ödenen ücretlerin aylık tutarları esas alınır.

Sigortalılara verilen her türlü paralar ücretlerin aylık tutarına dâhildir. Şu kadar ki, yolluklar, çocuk ve aile zamları, ölüm, doğum ve evlenme yardımları ile aynı yardımlar ve hususi kanunlarla İşçi Sigortaları primlerinden istisna edilen ödemeler, sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak ücretlerin aylık tutarının tesbitinde nazara alınmaz.

Günlük, haftalık veya aylık olarak muayyen bir ücrete dayanmış olmayıp da komüsyon ücreti, kâra istirak, tasarruf ve yalnız servis mukabili bahşiş gibi gayrimuayyen zaman ve miktar üzerinden ücret alan sigortalıların prim ve ödeneklerinin hesabında esas tutulacak günlük kazançları, 7 nci madde hükmü mahfuz kalmak şartıyla, İcra Vekilleri Heyeti kararıyla belli edilir.

Bu madde gereğince primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, sigortalı tarafından bir takvim ayı içinde elde edilen ve prime esas tutulan aylık kazanç toplamının 30 da biridir.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan ay içindeki bâzı iş günlerinde her hangi bir sebeple çalışmamış ve çalışmadıkları günler için ücret almamış sigortalıların günlük kazançları, o ay içindeki fiilî kazanç toplamının ücret aldıkları gün adedine bölünmesi suretiyle hesaplanır.

Bir takvim ayı içinde muhtelif iş yerlerinde çalışan sigortalıların bu kanun gereğince alınacak primlerine esas tutulacak aylık ve günlük kazançlarının tesbitinde her iş yerindeki aylık ve günlük kazanç tutarı müstakillen nazara alınır ve primler buna göre hesaplanır.

Madde 6. — Bu kanun gereğince verilecek ödeneklerin hesabında esas tutulacak günlük kazanç, iş kazasının veya doğumun vukubulduğu, meslek hastalığının hekim raporu ile ilk defa tesbit edildiği tarihten önceki takvim ayına takaddüm eden üç takvim ayı içinde bu kanunun tatbik edildiği bir veya birkaç iş yerinde el-

de edilen ve sigorta primi hesabına esas tutulan kazançlar toplamının 90 da biridir.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan üç takvim ayı içinde bâzı iş günlerinde her hangi bir sebeple çalışmamış ve çalışmadıkları günler için ücret almamış olan sigortalıların ödenekleri o üç aylık devre içinde elde ettikleri kazanç toplamının ücret aldıkları gün adedine bölünmesi ile elde olunacak günlük kazanç üzerinden hesaplanır.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan üç aylık devre içinde hiç çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalıların günlük kazançlarının hesabında, bu devreden evvel çalıştıkları son üç takvim ayı içinde elde ettikleri kazanç esas tutulur ve günlük kazanç yukarıki fıkralara göre hesaplanır.

İş yerine girdikleri takvim ayı içinde iş kazasına uğriyan veya meslek hastalığına tutulan sigortalıların günlük kazançları, kazanın vukubulduğu, meslek hastalığının hekim raporu ile ilk defa tesbit edildiği tarih ile sigortalıların iş yerine girdikleri tarih arasındaki süre içinde elde ettikleri kazanç toplamının ücret aldıkları gün sayısına bölünmesi suretiyle bulunur.

İş yerine girdikleri gün iş kazasına uğriyan sigortalıların günlük kazançları, iş akdine göre kararlaştırılmış olan ücretlerine göre tesbit olunur.

Üç aylık devre içinde muhtelif iş yerlerinde çalışan sigortalıların ödeneklerine esas tutulacak günlük kazançlarının tesbitinde her iş yerindeki kazanç tutarı müstakillen nazara alınır ve ödenekler buna göre hesaplanır.

Bu kanuna göre bağlanacak gelirlere esas tutulacak yıllık kazanç, yukarıki hükümler dairesinde hesaplanacak günlük kazancın 360 katıdır.

Madde 9. — Sağlık yardımı, iş kazasına uğriyan veya meslek hastalığına tutulan sigortalının iyileşmesine kadar sürer. İyileştikten sonra bakımla iş görebilirliğinin artabileceği hekim tarafından ileri sürülen sigortalı için sağlık yardımı uzatılır ve sigortalı, sağlık kurullarınca lüzum gösterildiği takdirde İşçi Sigortalıları Kurumunun nekahat evlerinde dinlendirilir.

Bu yardımlar, kazanın olduğu veya meslek hastalığına tutulan sigortalının İşçi Sigortalıları Kurumunca tedaviye alındığı tarihten başlar ve en çok 2 yıl içinde 18 ay fiilen devam eder.

Tedaviye devam edilmesi halinde meslekte çalışma gücünü kısmen veya tamamen kazanabilecekleri umulan sigortalıların sağlık yardımları süresi, 2 yıllık müddet içinde kalmak ve sağlık kurulu raporu ile lüzum gösterilmek şartıyla, 2 aya kadar daha uzatılabilir.

Ancak, meslek hastalığına tutulan sigortalı, İşçi Sigortalıları Kurumunca tedavi alınmadan evvel her hangi bir suretle iş yerinde yahüt resmî sağlık müesseselerinden birinde tedavi altına alınmış ise, yardımlar bu tedavinin başladığı tarihten itibaren edilerek belgelere dayanan masraflar ödenir.

Madde 11. — İşçi Sigortalıları Kurumu, sigortalının, iyileşmesine yarıyacak yahüt iş göremezliğini az çok gidermesi için gerekli görülecek ortopedi tedavisini, protez araç ve gereçlerini, bu kanunun 9 ncu maddesinde yazılı sağlık yardımları müddetiyle mukayyet olmaksızın sağlamak ve tesbit edilen süre ve şartlar içinde yenilemekle mükelleftir.

Madde 12. — Doğurduğu, hekim raporu veya diplomalı ebe belgesiyle veya nüfus tezkeresi örneğiyle sabit olan sigortalı kadına ve sigortalı erkeğin sigortalı olmıyan karısının doğumu dolayısıyla sigortalıya, Çalışma ve Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletlerince müştereken tesbit edilecek maktu bir para ödenir.

Bu paranın miktarı iki vekâletçe lüzum görüldükçe değiştirilebilir.

Sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının gebeliği halinde, sigortalıya, Çalışma ve Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletlerince miktarı tesbit edilecek para yardımı yapılır.

Doğumdan ileri gelen hastalık, ârıza ve müdahaleli doğum hallerinde yapılan sağlık yardımları sebebiyle ihtiyar olunan ve belgelere dayanan masraflar, müdahaleli doğumun vukubulduğunun veya tedaviye başlandığının bir ay içinde hekim raporu ile İşçi Sigortaları Kurumuna bildirilmesi şartıyla, Kurumca ödenir.

Madde 13. — İş kazası dolayısıyla geçici iş göremezliğe uğrıyan sigortalıya her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir. Bu ödenekler kazanın olduğu tarihten itibaren 2 yıl içinde 18 ayı geçemez.

Meslek hastalıkları dolayısıyla geçici iş göremezliğe uğrıyan sigortalıya her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir. Bu ödenekler sağlık yardımlarının başlangıç tarihinden itibaren 2 yıl içinde 18 ayı geçemez.

Şu kadar ki, 9 ncu maddenin üçüncü fıkrası hükmüne göre sağlık yardımları süresi uzatılan sigortalılara, bu müddet içinde geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Sağlık durumunun, gördüğü işte çalışmasına muvakkat bir müddet için mâni teşkil edeceği hekim raporu ile anlaşılan iyileşmiş sigortalı da aynı müddet içinde geçici iş göremezlik ödeneğinden faydalanır.

Geçici iş göremezlik ödeneği, sigortalının 6 ncı ve 7 nci maddeler gereğince hesaplanacak günlük kazancının yarısıdır. Sigortalının geçindirmekle mükellef olduğu kimseleri varsa geçici iş göremezlik ödeneği günlük kazancının üçte ikisi üzerinden hesaplanır.

Sağlık müesseselerine yatırılmak suretiyle bakımı sağlanan yahut İşçi Sigortaları Kurumunca kaplıca veya içmelerde tedavisi kabul edilen sigortalıya günlük kazancının üçte biri verilir. Bu suretle baktırlan ve tedavi ettirilen sigortalının geçindirmekle mükellef olduğu kimseleri bulunduğu takdirde bu ödenek, sigortalının günlük kazancının yarısına çıkarılır. Ancak, sigortalının tedavi edilmek üzere yatırıldığı yerde yemek verilmiyorsa geçici iş göremezlik ödeneği, beşinci fıkradaki esaslara göre hesaplanır.

Bu kanunun tatbikatında, sigortalının geçindirmekle mükellef olduğu kimseleri :

A) Karısı veya geçimi sigortalı karısı tarafından sağlandığı tevsik edilen kocası,

B) 18 yaşını veya yüksek tahsil yapılması halinde 25 yaşını doldurmamış ve yahut 18 yaşını doldurmuş olup da çalışamayacak durumda mâlûl çocukları,

C) Geçimi sigortalı tarafından sağlandığı tevsik edilen ana, baba ve 18 yaşını doldurmamış kardeşleri, dir.

Geçici iş göremezlik ödenekleri haftalık olarak ve işledikten sonra İşçi Sigortaları Kurumunca verilir.

İşçi Sigortaları Kurumundan doğrudan doğruya alınmasında güçlük bulunan hallerde bu ödenek, iş veren tarafından Kurum hesabına sigortalıya verilir.

İşçi Sigortaları Kurumu bu kanuna uygun olarak verilen ödenekleri belgelerine müsteniden iş verene tediye eder.

Madde 16. — Daimî iş göremezlik ödeneğinin sigortalıya hayatı süresince gelir şeklinde verilmesi esastır.

Ancak;

A) Gelirin ayda 20 liradan az olması;

B) Daimî iş göremezlik derecesi yüzde elliyi geçmiyen ve daimî iş göremezlik derecesinin üç yıl içinde azalması Kurumca memul görülmiyen sigortalının yazılı talepte bulunması;

Hallerinde bu gelirler sermayeye çevrilerek ödenir.

Bu madde gereğince verilecek sermaye, Çalışma, Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletlerince müştereken tesbit olunacak tarifeye göre hesaplanır.

Madde 17. — Daimî ve tam iş göremezlikte sigortalıya yıllık kazancının yüzde altmışına eşit bir yıllık gelir bağlanır. Daimî kısmi veya daimî tam iş göremez durumdaki sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç bir durumda ise bu gelir yüzde elli artırılır.

Madde 20. — İş kazalarıyla meslek hastalıkları sonucu olan ölümlerde:

A) Sigortalı erkeğin dul karısına yeniden evleninceye kadar;

B) Sigortalı kadının kendi geçindirdiği çalışamıyacak durumda mâlûl kocasına, her hangi bir şekilde yoksulluktan kurtuluncaya kadar;

Yıllık kazancının yüzde otuzu derecesinde bir yıllık gelir bağlanır. Bu gelire hak kazanmak için evlenmenin kazadan önce akdedilmiş olması şarttır.

Ancak, ölüm zamanında boşanma ve ayrılma sebebiyle sigortalının karı veya kocasına bir nafaka vermesi mahkemece kararlaştırılmış ise bu nafaka gelir olarak verilir. Şu kadar ki; gelir olarak verilecek nafakanın bir yıllık tutarı sigortalının yıllık kazancının yüzde otuzunu geçemez.

C) Sigortalının çocuklarından her birine yıllık kazancının yüzde on beşi nispetinde yıllık gelir bağlanır. Bu gelir çocuklara 18 yaşını, yüksek tahsil yapılması halinde de, 25 yaşını dolduruncaya kadar verilir. Bu kanunun meriyete girdiği tarihte gelir almakta olan çocuklar da bu hükümden faydalandırılır.

Ana ve babaları sigortalı olan çocuklara her ikisinden ayrı ayrı gelir bağlanır.

Sigortalının ölümü ile hem anasız, hem babasız kalan veya sonradan bu duruma düşen çocuğa bağlanacak gelir nispeti yüzde yirmi beşe çıkarılır.

Sigortalı babanın ölümü tarihinde, ana ve babaları arasında evlilik rabıtası bulunmayan veya boşanma suretiyle zeval bulmuş olan çocuklarla, sigortalı babanın ölümü tarihinde evlilik rabıtası mevcudolmakla beraber anaları sonradan evlenen çocuklara bağlanacak gelir nispeti yüzde yirmi beşe yükseltilir.

Çalışamıyacak durumda mâlûl olan çocukların gelirleri yukarıda yazılı yaşa vardıktan sonra da kesilmez.

Sigortalının ölümünden sonra doğan çocuğuna da bu gelir verilir.

D) Kazanın vukubulduğu veya meslek hastalığının hekim raporu ile ilk defa tesbit edildiği tarihten önce sigortalı tarafından evlât edinilmiş veya tanınmış yahut nesebi düzeltilmiş veya sigortalının babalığı hükme bağlanmış olan çocuklar da bu haklardan faydalanır.

Sigortalı ananın ölümünden doğan haklarda çocuğun babasının belli olması şart değildir.

E) Sigortalının iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümü halinde, cenaze masrafı karşılığı olarak ailesine 200 lira ödenir.

Madde 21. — İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde, kazanın vukubulduğu veya meslek hastalığının anlaşıldığı sırada geçimlerinin sigortalı tarafından sağlandığı tevsik edilen sigortalının ana ve babasına ömürleri boyunca, kardeşlerine 18 yaşını dolduruncaya kadar verilecek birer gelir bağlanır. Bu ge-

lirlerin toplamı, sigortalının bağlanan gelirlere esas tutulan yıllık kazancının yüzde otuzunu ve her birine bağlanacak gelir de yüzde on beşini geçemez.

Sigortalının mâlûliyet aylığı sermaye halinde ödenmiş ise, hak sahiplerine tevzi olunan gelirler toplamı sigortalının yıllık kazancının yüzde altmışı ile sermaye şeklinde ödenmiş bulunan yıllık geliri arasındaki farkı tecavüz edemez.

20 nci maddedeki nispetler dâhilinde karı veya koca ve çocuklara bağlanan gelirler toplamı yüzde altmışı veya bu maddenin ikinci fıkrasında zikredilen limiti doldurduğu takdirde, ana, baba ve kardeşlerin gelir alma hakları sâkit olur.

Madde 24. — Sigortalının dul kalan karısı tekrar evlendiğinde, yıllık geliri ile bu evlenmeden dolayı 20 nci maddenin (C) bendinin dördüncü fıkrası hükmüne tevfikân çocukların gelirlerinde yapılan artırımların yekûnu arasındaki farkın üç katı bir defada verilir. Böylece düşen haktan dolayı çocuklar haricinde kalan diğer hak sahibi kimselerin gelirlerinde yapılacak artırımlar bu ödemeden üç yıl sonra başlar.

Madde 25. — Ölen sigortalının hak sahibi olan kimselerine bağlanacak gelir, ayda 20 liradan az olursa, 16 nci maddenin (A) fıkrasına tevfikân sermayeye çevrilerek ödenir.

Madde 26. — Gelir bağlandıktan sonra sigortalı her zaman ve İşçi Sigortaları Kurumu 3 yıl içinde iş göremezlik derecesinde önemli bir artma veya azalma olduğunu ileri sürerek gelirden değişiklik yapılmasını isteyebilir.

Talebin doğruluğu, aralarında ilgili mütehassıs da bulunan bir sağlık kurulu raporu ile tesbit edilirse, gelir iş göremezlik derecesindeki değişmeye göre ve tesbit tarihinden başlamak üzere artırılır, eksiltilir veya büsbütün kesilir.

Geliri sermayeye çevrilmiş sigortalılardan iş göremezliği azalanlar için bu değişme istenemez. Ancak, iş göremezliği artanlar bu değişmeden faydalanırlar.

İşçi Sigortaları Kurumu tarafından vâkı olacak talep üzerine yapılacak muayene ve müşahedelere mütaallik masraflar, Kurumca ödeneceği gibi görülecek lüzum üzerine başka yere gönderilmeleri gereken sigortalılar ile kendilerine refakat etmesi zaruri bulunan kimselerin gidip gelme yol paraları ve zaruri masrafları hakkında 4 nci maddenin (E) fıkrası hükmü tatbik olunur.

Madde 29. — Sigortalı kadının analığı halinde :

A) Doğumdan önce ve sonra altışar hafta müddetle ve bu süreler içinde çalışmamak ve ücret almamak şartıyla,

B) Türk Ceza Kanununa göre suç sayılmıyan çocuk düşürme sonucu iş göremezliğin devamınca ve altı haftayı geçmemek üzere,

Kendisine günlük kazanım yüzde yetmişine denk bir ödenek verilir.

Madde 30. — Sigortalı kadına veya sigortalı olmyan karısının doğumu dolayısıyla sigortalıya, çocuğun ölü doğmaması şartıyla emzirme yardımı olarak miktarı Çalışma, Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletlerince müştereken tesbit edilecek maktu bir para ödenir.

Madde 32. — Analık sigortası haklarından faydalanmak için:

A) Sigortalı kadının veya karısı için analık yardımından faydalanacak sigortalı erkeğin doğumdan önceki takvim ayına takaddüm eden bir yıl içinde bu kanuna tâbi bir veya birkaç iş yerinde sigortalı olarak en az 150 gün çalışmış veya ücret almış olması ve bunun çalıştığı iş yerlerince belgelenmesi;

B) Gebelik yardım ve ödeneğinden faydalanacak olanlar tarafından gebeli-

ğın doğumdan önce hekim raporu veya diplomalı ebe belgesiyle İşçi Sigortaları Kurumuna bildirilmesi;

C) Doğum yardım ve ödeneklerinden faydalanmak için doğumun, 50 gün içinde İşçi Sigortaları Kurumuna haber verilmesi;

D) Sigortalı erkeğin doğum yapan kadınla doğumdan önce, Türk Medeni Kanunu gereğince evli bulunması;

Şarttır.

Doğumun sübutu ancak hekim raporu veya diplomalı ebeden alınacak belge ile veyahut nüfus tezkeresi örneği ile belgelenir.

(A) fıkrasındaki sürenin hesabında, sigortalının çalışma dönemine rashyan ve iş kazasından veya meslek hastalığından yahut 5502 sayılı Kanun şümülüne giren hastalık halinden ileri gelen geçici iş göremezlik ve doğuma takaddüm eden altı hafta zarfındaki gebelik istirahat süreleri, çalışma günlerinden sayılır.

Madde 33. — Sigortalılık hakkını kaybedenler, bu haklarının düşmesinden başlamak üzere 9 ay içindeki doğum hallerinde, 32 nci maddede yazılı ödevleri yerine getirmiş bulunmak şartıyla, analık sigortasının yalnız maktu yardımlarından faydalanırlar.

32 nci maddenin (A) fıkrasındaki sürenin hesabında doğumun vukubulduğu tarih yerine sigortalılık hakkının düştüğü tarih esas alınır.

Madde 36. — Sigortalılar, iş kazasına uğradıklarını en geç mütaakıp iş günü içinde iş veren veya iş veren vekiline haber vermekle mükelleftirler. Bu mükellefiyeti yerine getirmemek yahut iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla hekim tarafından bildirilen tedbir ve tavsiyelere riayet etmemek suretiyle normal tedavi sürelerinin uzamasına, mâlûl kalmalarına veya mâlûliyet derecelerinin artmasına sebebiyet vermeleri halinde, sigorta haklarından, kendilerine izafe olunacak kusurun raporla tesbit edilen nispetindeki kısmı veya tamamı, İşçi Sigortaları Kurumunca düşürülebilir.

Madde 37. — Kaza veya meslek hastalığı, iş veren veya iş veren vekilinin kasdı veya İş Kanununun işçilerin sağlığını koruma ve iş emniyeti hükümlerine aykırı hareketinden yahut diğer suç sayılır fiilinden veyahut sigortalının iş yerine ait işler dışında çalıştırılması yüzünden olmuş ise İşçi Sigortaları Kurumu tarafından sigortalıya veya hak sahibi kimse'ere yapılan ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutarı ile gelir bağlandığı takdirde bu gelirlerin 16 nci maddede zikri geçen tarifeye göre hesabedilecek sermaye değerleri meçmuu iş veren veya iş veren vekilinden alınır.

Kaza veya meslek hastalığı, istihdam edilen diğer bir şahsın ihmal veya kusuru ile meydana gelmiş ise, sigortalının bütün haklarını İşçi Sigortaları Kurumu vermekle beraber Borçlar Kanununun 55 nci maddesi gereğince İşçi Sigortaları Kurumu veya sigortalı yahut hak sahibi olan kimseler, her türlü zararlarını iş veren veya iş veren vekilinden aravabilirler.

Kaza veya meslek hastalığına sebebo'an üçüncü kişiler de her türlü kasıt ve kusurlu halleriyle ihmal ve teseyyüplerinden mesuldürler.

Madde 44. — İş veren veya iş veren vekili, iş yerinde, bir takvim ayı zarfında çalıştırdığı bilûmum sigortalılara ödenen ücretleri gösterir ve örneği İşçi Sigortaları Kurumunca hazırlanacak aylık bordroları veya hiçbir sigortalı çalıştırılmadığını bildirir yazıyı en geç ertesi ayın sonuna kadar İşçi Sigortaları Kurumuna vermeye mecburdur.

Bordrolar örneğine uygun olarak vaktinde verilmezse veya bordroların dayan-

diği belgeler bordro muhteviyatını teyideder mahiyette görülmezse yahut bordrolar muhteviyatını teyidedecek kayıt veya vesaik ibraz edilemezse, İşçi Sigortaları Kurumu sigorta primi hesabında esas tutulacak kazançlar toplamını uygun göreceği yol ve usullere göre re'sen takdir eder.

Madde 47. — İş veren veya iş veren vekili, her ay sigortalılara ödedikleri ücretler toplamı üzerinden, iş yerinin tehlike sınıf ve derecesi için kabul edilmiş bulunan prim nispetine göre hesaplayacakları iş kazalariyle meslek hastalıkları sigortası primi ile tarifesine göre hesaplayacakları analık sigortası primini en geç ertesi ayın sonuna kadar İşçi Sigortaları Kurumuna ödemeye mecburdur.

Zamanında ödenmeyen primler % 10 fazlası ile ve kanuni ödeme müddetinin sona erdiği tarihten itibaren % 5 faiziyle alınır.

Madde 49. — Devlet, vilâyet ve belediyeler ile sermayesinin en az yarısı Devlet, vilâyet ve belediyelere ait her çeşit teşekkül ve müesseseler tarafından ihale suretiyle yaptırılan her türlü işleri üzerine alanlarla, bunların iş yerlerinin adresleri, ilgili makamlar ve iş alanlar tarafından İşçi Sigortaları Kurumuna bildirilir. Mütaahhitlerce bu işlere karşılık gösterilen her türlü teminat, İşçi Sigortaları Kurumuna borçları kalmadığı anlaşılmadıkça geri verilmez. Ödenmemiş sigorta primleri bu teminattan kesilerek veya teminat paraya çevrilerek İşçi Sigortaları Kurumuna yatırılır.

Madde 51. — 47 nci madde gereğince alınacak sigorta primlerinin ödenmesine dair İşçi Sigortaları Kurumu tarafından iş veren veya iş veren vekiline yapılacak tebligat üzerine, prim borçlarının ödenmemesi halinde, kurumca tanzim edilen ve iş verenin prim borcu miktarını gösteren belgeler resmî dairelerin usulüne göre verdikleri vesikalar hükmünde olup, icra ve iflâs dairelerince bunların tâbi oldukları hükümlere göre muamele yapılır.

İş veren veya iş veren vekili bu kanunun 42 nci maddesi gereğince iş yerinin tehlike sınıf ve derecesine karşı Çalışma Vekâletine yahut bu Vekâletin vereceği kesin karar üzerine Devlet Şûrasına müracaat ettiği takdirde İcra ve İflâs Kanununun 72 nci maddesinde yazılı bir senelik süre, Devlet Şûrası kararının kesinleşmesinden itibaren başlar.

Madde 52. — İş yerinin ne şekilde olursa olsun elden ele geçmesi halinde eski iş verenin İşçi Sigortaları Kurumuna olan borçlarından aynı zamanda yeni iş veren durumundaki kimse de müteselsilen mesuldür.

Bu hükme aykırı sözleşmeler muteber değildir.

Madde 56. — İş veren veya iş veren vekili iş kazasını, kaza olur olmaz, hemen o yer salâhiyetli zabıtasına ve en geç kazayı takibeden iki iş günü zarfında İşçi Sigortaları kurumuna yazı ile bildirmekle mükelleftir. Bu bildirme, örneği İşçi Sigortaları Kurumunca hazırlanan haber verme kâğıtları doldurulup verilerek suretiyle yapılır.

İş kazasının bu madde gereğince İşçi Sigortaları Kurumuna zamanında ihbar edilmemesinden veya haber verme kâğıdında yazılı malûmatın noksan veya yanlış bildirilmesinden doğan ve ilerde doğacak olan kurum zararlarından iş veren veya iş veren vekili sorumludur.

Birinci fıkrada yazılı müddet içerisinde İşçi Sigortaları Kurumuna ihbar edilmiyen iş kazası dolayısıyla, ihbar tarihine kadar, iş veren veya iş veren vekili tarafından yapılmış olan bütün bakım harcamaları kurumca ödenmez.

Madde 57. — İş yerinin hekimi bir sigortalının meslek hastalığına tutulduğunu anlar veya tutulduğundan şüphelenirse, bunu hemen sigortalıya ve ayrıca bir raporla iş verene bildirmekle mükelleftir.

İş yerinin hekimi yoksa, sigortalı meslek hastalığına tutulduğunu kendisine bakan her hangi bir hekimden alacağı raporla iş verene veya iş veren vekiline bildirir.

İş veren veya iş veren vekili meslek hastalığını, örneği İşçi Sigortaları Kurumunca hazırlanan haber verme kâğıdı ile itilâ tarihinden itibaren en geç iki iş günü içinde İşçi Sigortaları Kurumuna bildirmek mecburiyetindedir. Bu mecburiyeti yerine getirmiyen veya haber verme kâğıdında yazılı malûmatı noksan veya yanlış bildiren iş veren veya iş veren vekili hakkında bu kanunun 56 ncı maddesinin son dan bir evvelki fıkrası hükmü tatbik olunur.

Durumu, 19 ncü maddenin ikinci fıkrasına uyan kimse, alacağı hekim raporu ve gerekli belgelerle doğrudan doğruya İşçi Sigortaları Kurumuna müracaat eder.

Madde 67. — Hak sahipleri, kararı bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere altı ay içinde salâhiyetli iş mahkemesine başvurarak İşçi Sigortaları Kurumunun kararına itirazda bulunabilirler.

Bu itiraz, kararın tatbikini geciktirmez.

İtiraz üzerine açılacak dâvalar Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri usulü muhakeme hükümlerine göre görülür.

Madde 70. — Bu kanunda yazılı sigorta hakları, hakkı doğuran olayın vukuundan itibaren üç yıl içinde istenmediği takdirde sâkıt olur.

Ancak, 16 ncı maddenin (B) fıkrası gereğince yapılacak sermaye talepleri için bu müddet, daimî kısmi iş göremezlik hakkında ittihaz olunan kararın İşçi Sigortaları Kurumunca sigortalılara tebliği tarihinden ve daimî iş göremezlik derecesinin azalması Kurumunca memul görülen hallerde ise, daimî iş göremezlik durumunun katîleşmesi tarihinden itibaren hesaplanır.

Madde 71. — Bu kanun gereğince yapılacak bildirme ve haber vermeler Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun tebliğe mütaallik hükümlerine göre yapılır.

Madde 76. — İş kazası, meslek hastalığı ve analık hallerinde yabancı tebaalı işçi ve hizmetliler de bu kanun hükümlerinden faydalanırlar.

İş Kanununun 102 ncı maddesinin ikinci fıkrası hükmü mahfuzdur.

Madde 84. — İş Kanunu şümülüne girecek mahiyette olmakla beraber anılan kanunun 2 ncı maddesinin (F) bendi gereğince iş yerini ilgili çalışmaya teşkilâtına haber vermiyen iş verenlerin iş yerlerinde vukua gelen iş kazası, meslek hastalığı ve analık halleri için ilgili işçi veya hizmetli hakkındaki sigorta yardım ve ödenekleri aynen kanun şümülünde bulunan iş yerlerinde olduğu gibi İşçi Sigortaları Kurumunca sağlanır.

Ancak, bu gibiler hakkında yapılan ve ilerde yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutarı ile gelir bağlandığı takdirde bu gelirlerin 16 ncı maddede zikri geçen tarifeye göre hesabedilecek sermaye değerleri mecmuu, bu kanunun 37 ncı maddesinde yazılı sorumluluk halleri aranmaksızın, iş veren veya iş veren vekiline tazmin ettirilir.

MADDE 2. — 4772 sayılı Kanunun 78 ncı maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 3. — 5564 sayılı Kanunun 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 5. — Sigortalının İşçi Sigortaları Kurumuna müracaatı yahut Kurumun ittilatı üzerine, Kurum tarafından yazı ile yapılacak bir hafta süreli ihtarına rağmen 32 nci maddenin (A) fıkrasında yazılı çalışma belgesini sigortalıya vermiyen veya 56 nci madde gereğince iş kazasını yahut 57 nci madde mucibince meslek hastalığını vaktinde Kuruma ihbar etmiyen iş veren veya iş veren vekili hakkında (100) liradan (1 000) liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

44 ncü maddede yazılı bordroları Kurumca yapılacak yazılı ihtarına rağmen bir ay içinde Kuruma tevdi etmiyen iş veren veya iş veren vekili hakkında da aynı ceza hükmolunur.

MADDE 4. — 4772 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir :

EK MADDE — Bu kanun gereğince hak sahiplerine bağlanacak gelirlerle sigortalılara veya hak sahiplerine ödenecek sermayelerin hesabında, kazanın vukubulduğu veya meslek hastalığının hekim raporiyle ilk defa tesbit edildiği tarihte, nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri esas tutulur.

Nüfus kayıtlarında doğum ay ve günleri yazılı olmyanlar 1 Temmuzda doğmuş sayılırlar.

MADDE 5. — Bu kanun neşredildiği tarihi takibeden ay başından itibaren meriyete girer.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

21 Şubat 1957

<i>Riyaseti Cumhura yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	19 . II . 1957 ve 1/554
<i>Bu kanunun ilânının Başvekâlete bildirildiğine dair Riyaseti Cumhurdan gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	21 . II . 1957 ve 4/106
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 14 2 17 212,249:252,252:254,254:261

[İnikat : 40 — 135 sıra sayılı matbua 40 ncü İnikat Zabıt Ceridesine bağlıdır.]